

פרשת אמור

ספירת העומר

"וספרתם לכם ממחרת השבת, מיום הביאכם את עומר התנופה, שבע שבתות תמימות תהיינה, עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום והקרבתם מנחה חדשה לה'". (ויקרא פרק כ"ג פסוקים טו' - טז')

הסברים רבים נאמרו בטעם "ספירת העומר". באגדה אמרו: בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה: "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", אמרו לו ישראל: משה רבינו אימתי עבודה זו? אמר להם: לסוף חמישים יום, והיו מובין כל אחד ואחד לעצמו. מכאן קבעו חכמים שיש לספור ספירת העומר ממחרת יום ראשון של פסח ועד לחג השבועות - חג מתן תורה.

טעם אחר: מפני שכל אחד מישראל היה עסוק בקציר שלו והיו מפוזרים כל אחד בגורנו, צוה למנות, כדי שלא ישכחו זמן עלותם לרגל.

ספר החינוך במצוה ש"ו מסביר את טעם הספירה ואומר: כל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה ... והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסיני ויקימוה ... וענין גדול הוא להם יותר מן החרות - מעבדות ... ולכן נצטוינו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשינו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו ... וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחרות, כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא וכו'.

זכתה מצות הבאת העומר לפרסום מיוחד מה שלא זכו מצוות אחרות. חז"ל מוסרים לנו תיאור מפורט בתלמוד במסכת מנחות: כל העירות הסמוכות, מתכנסות בשעת הקצירה, כדי שיהיה נקצר ב"עסק גדול" (קול המולה ופרסום), והכל כדי לפרסם שקצירת העומר בחמשה עשר בניסן, מפני הצדוקים שהיו אומרים שאין העומר בא אלא באחד בשבת. והמשנה שואלת: כל כך למה? מפני הביתוסים שהיו אומרים אין קצירת העומר במוצאי יום טוב.

פרסום זה מראה לנו שבמקום שיש צורך להוציא מלבם של צדוקים, אין להמנע מלהשתמש בכל התכסיסים, כפרסומת והבלטה, כדי להכחישם ולהוציא מלבם את טעותם.

אולם, גם הדינים הקשורים בקיום מצות ספירת העומר יש להם רקע נרחב של מוסר השכל, ונוסף על המצוה כשהיא לעצמה, חשוב גם ללמוד לקח מרקע המוסרי.

ההקפדה היסודית בספירת העומר היא "תמימות תהיינה", ולכן מצוה למנותן מבערב, ואם שכח לספור בתחילה הלילה הולך וסופר כל הלילה. גם בחיי האדם צריכה השאיפה להיות שמעשיו הטובים יהוו שלמות אחת ולא מורכבים מטלאים על גבי טלאים. דבר זה אפשרי אם מחנכים את הילד בינקותו למעשים טובים ויש המשך ורציפות במעשים אלו, אז יש שלמות ותמימות. ברור הדבר שאין לזלזל כלל גם בחינוך שאינו מתחיל מהתחלה ממש, תמיד יש לפעול בבחינת "שלח לחמך על פני המים", ואכן כך למדנו בהלכות ספירת העומר שאם שכח ולא מנה מבערב, מונה למחר כל היום, אבל ברור שזה לא מצוה מן המובחר.

הלכה נוספת בספירה היא שאם חל הפסק בספירה, היינו שיום אחד לא ספר כלל, נפסקה ה"תמימות" וסופר בשאר ימים "בלא ברכה". כל הפסקת השרשרת גורמת שהברכה אינה שורה ברציפות הדברים.

מצות ספירת העומר מוטלת על כל אחד לספור לעצמו כדברי חז"ל "וספרתם" - שתהא ספירה לכל אחד

פרשת אמור

ואחד. כל המטרה היא שכל אדם ואדם יחשוב את חשבונו בעצמו, על האדם לדעת כי הפנקס פתוח ויד כותבת וכו' ולכן דרושה קפדנות מיוחדת בחשבון זה. הפתגם אומר: מי שחי בלי חשבון, מת ללא וידוי. אל לאדם להסתמך בחשבונותיו על זכות הוריו ומוריו בלבד, עליו לדעת שהמצוה המקורית היא ליצור משלו, מכחו ומכח כוחו, וכבר אמרו חכמינו: "והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך". אל תאמר הואיל ואבא חכם גדול היה, אף אני אהיה כמו כן, בלי שום טורח.

במשך הזמן קבלה "הספירה" משמעות נוספת של ימי צער ואבילות, וימים אלה מיועדים לתקן אותנו מכל פגם בשטח "שלום בית". חז"ל מספרים לנו על שנים עשר אלף זוגות תלמידים שהיו לרבי עקיבא וכולן מתו בפרק אחד, מפני שלא נהגו כבוד זה לזה והיה העולם שמם, שנשתכחה תורה, וכולן מתו מפסח ועד שבועות, ולכן נוהגים מנהגי אבילות בתקופה זו.

הסיבה של חוסר כבוד לזולת מתנקמת בנו עד היום, ועלינו להטהר ולהתקדש מכל סיג ופגם גם בשטח זה, כי בית שיש בו מחלוקת עלול חלילה להחרב, ולכן צריכה הספירה להיות בקמה - בקומה, לא מתוך רשלנות ומצוות אנשים מלומדה, אלא מתוך אחריות והכנה לקראת הגאולה השלימה שתבוא, רק עם כינון שלום בית ונהיגת כבוד לזולת.

מקור: הרב יוסף זילברפרב שליט"א